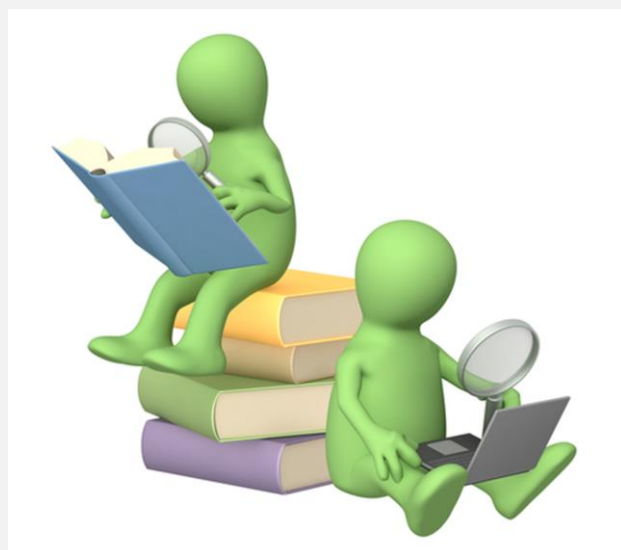

תקציר

מרחב הלמידה הכיתתי והבית-ספרי מהווה את אחד הגורמים המשמעותיים ביותר בזימון אפשרויות למידה לתלמידים ולתלמידות. קיימות התנהגויות מסוימות המסייעות לבנים ולבנות ללמוד. במאמר זה נפרוט את אופני הלמידה המקדמים למידה משמעותית אצל כל אחד מהמינים.

אושרה לרר-שייב, הממונה על שוויון בין המינים בחינוך בר גיסיין, סטודנטית ביחידה

איך בנים לומדים? איך בנות לומדות?

איך בנים לומדים – איך בנות לומדות?

אושרה לרר-שייב, הממונה על שוויון בין המינים בחינוך ובר גיסין, סטודנטית ביחידה

פרופ' דפנה יואל, ראש המחלקה הפסיכוביולוגית באוניברסיטת תל אביב טוענת כי "המשמעות של להיות זכר למול נקבה משתנה בין תרבויות שונות, אבל אין שום הבדל ביכולות הקוגניטיבית של נשים מול גברים. ברוב המשתנים הפסיכולוגיים לא רואים הבדלים בין המינים." אז מדוע נראה שיש הבדלים בין המינים? יואל הסבירה כי כשאנחנו בוחנים כישורים של אנשים אנחנו מתרשמים מהתנהגותם, ולא בוחנים את כישוריהם במעבדה. התנהגות היא לא מדד אמין. ההתנהגות שלנו היא שגוזרת שינויים במוח, הסבירה יואל. "אם בנים משחקים כדורגל ובנות סורגות, אז ברור שהמוח שלהם ישתנה. אנשים שונים זה מזה", סיכמה יואל, "אבל מין הוא לא מה שמסביר את השונות הזו. ראינו שלמרות שיש המון הבדלי מין, אי אפשר לדבר על 'מוח גברי' מול 'מוח נשי'".

מרחב הלמידה הכיתתי והבית-ספרי מהווה את אחד הגורמים המשמעותיים ביותר בזימון אפשרויות למידה לתלמידים ולתלמידות. קיימות התנהגויות מסוימות המסייעות לבנים ולבנות ללמוד. במאמר זה נפרט את אופני הלמידה המקדמים למידה משמעותית אצל כל אחד מהמינים.

פערים בין המינים בביצועים בבית הספר אינם נקבעים על ידי הבדלים מולדים ביכולת. מאמץ מרוכז של הורים, מורים, קובעי מדיניות ומעצבי דעת קהל יביאו למימוש מלוא הפוטנציאל שלהם ולתרום תרומה נכבדת לצמיחה והרווחה הכלכלית ברמה האישית וברמה הלאומית.

מספר הערות כלליות:

- הוראה מיטבית היא הוראה המתייחסת לשונות בכתה ומתאימה את דרכי ההוראה למידה והערכה לתלמידים ולתלמידות על כל מאפייניהם האישיים.
- מחקרים מוצאים כי קיימת התייחסות שונה של מורות ומורים במערכת החינוך לבנות ולבנים - בנים מיוצגים יותר באינטראקציה מורה תלמיד, בנים זוכים ליותר עידוד להשתתף בשיעור, ליחס יותר רציני, למשוב יותר מאתגר, ולזמן אוויר ארוך יותר.
- דרכי ההוראה, למידה והערכה המסורתיות מתאימים יותר לבנים, ההוראה היא ממוקדת מורה המסביר עקרונות חדשים ודרכים לפתירת בעיות בדרך של הוראה פרונטלית. לאחריה מוצגות בעיות שעל התלמידים לפתור בעצמם, לרוב במהירות. פתירת הבעיות מתבססת על פרוצדורות אלגוריתמיות ולא על הבנה מעמיקה.

חשוב לזכור ולהבין כי השונות בין בנים ובנות בלמידה נובעת קודם כל מהטיות מגדריות בדרך חינוכם ובציפיות השונות מהם ולא ממבנה מוח שונה.

איך בנות לומדות?

- בנות מעדיפות ללמוד תוך יצירת קשרים חברתיים ויצירת מערכות יחסים.
- בנות לומדות דרך דיון, שאלת שאלות ודרך הקשר- ולכן מתאימה להן למידה חברתית בקבוצה.
- בנות מעדיפות שיעורים המבוססים על דיון בקבוצות קטנות, העמקה ברעיונות, הבהרת העקרונות ובניית הסכמות בקבוצה יותר מאשר התנצחות בין חברי הקבוצה.

- בנות מחונכות לסייע לזולת ולראות בכך ערך.
- לבנות יש נטייה ליסודיות, וקשה להן להמשיך להתקדם אם הן לא הבינו את הכול
- החוסר במודלים נשיים מחזק את הדימוי 'הגבריי' במקצועות מסוימים, ולכן בנות ממעטות לבחור בהם כמקצועות עתידיים.
- בנות מאוימות מאווירה תחרותית בכיתה, דבר שאינו מאפשר למידה משמעותית. לכן הרכבי למידה מגוונים, ומדי פעם שימוש בקבוצות חד-מגדריות יכולים לקדם את למידתן והבנתן.
- מערכת הציפיות מבנים ובנות שונה במהותה ובשל כך בנות פחות מאמינות ביכולתן להצליח, כך גם ההסתכלות שלהן לקראת העתיד המקצועי.
- בבחירת הקריירה בנות מתעניינות ובודקות היבטים של סיפוק בעבודה, תרומה לזולת ושעות עבודה נוחות.
- בנות נוטות לחכות עד לניסוח התשובה במלואה לפני שהן מצביעות למענה בכיתה.

איך בנים לומדים?

- בנים מכוונים להיות תחרותיים יותר, מתוך כך – תחרות יכולה לייצר מוטיבציה ללמידה אצל בנים.
- בנים מחונכים להישגיות ועצמאות.
- בנים נוטים לדרוש יותר תשומת לב, ליצור יותר בעיות משמעת ולהיות תלמידים "בעייתיים".
- בנים מעודדים יותר לחקור את הסביבה ולהיות פעילים בה, הם מאותגרים במטלות חשיבה גבוהה יותר.
- בנים מעדיפים תהליכים הדורשים חשיבה אלגוריתמית (מובנית). אדם החושב בדרך שיטתית ומבצע תהליכים בדרך שיטתית).
- בנים מקבלים מסרים מהסביבה כי עליהם לתכנן את הקריירה שלהם מבעוד מועד, ולכם הם בודקים ומתעניינים באפשרויות הכלכליות הגלומות במקצועות שהם לומדים היום.
- בנים נוטים להצביע מיד ואז לנסח תשובה לשאלה בכיתה.

לסיכום, בידיכם, המורים והמורות, כוח עצום לשינוי אופני הלמידה וקידום התלמידים והתלמידות בצורה שווה – זאת באמצעות דרכי ההוראה והמסרים המועברים בשיעורים ובהתנהגות שלכם. אם תצליחו לייצר סביבה בה ישנם מודלים נשיים וגבריים, דוגמאות ומשימות שוברות סטריאוטיפים; אם תפנו לבנים ולבנות במידה שווה במהלך השיעור; אם תשתמשו במתודות מגוונות לפתרון בעיות; אם תעודדו גישת מסוגלות, מאמץ ולקייח סיכונים – תוכלו לייצר מרחב למידה שוויוני, משמעותי ומקדם לכלל התלמידים.

מקורות לקריאה נוספת:

- פרופ' דפנה יואל: "אין דבר כזה 'מוח נשי' ו'מוח גברי'", [דה מרקר](#).
- [חשיבה מגדרית בהוראת המתמטיקה](#) – עשו ואל תעשו, האגף היסודי, משרד החינוך.
- [הטמעת חשיבה מגדרית בחינוך](#), מתוך אתר ה - OECD
- [קידום חשיבה מגדרית בבית ספר](#), המועצה האירופית- שטרסבורג, 2004
- [חינוך לשוויון מגדרי במוסדות חינוך](#), היחידה לשוויון בין המינים במשרד החינוך

